

Αρχ. Νικόλαος Πεκατώρος: Ο τελευταίος μιας γεννιάς με εμπειρίες μεγαλύτερες από τη ζωή!

/ [Πεμπτούσια](#)

Γράφουν: Δημήτριος και Ιωάννα Μπούμπα

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το Αρχείο Νικολάου και Μαρίας Πασχαλίδη

Ἄνθρωπος τις ἦν ἐν χώρᾳ τῆ Αὐσίτιδι, ὠ ὄνομα Ἰώβ, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀληθινός, ἀμεμπτός, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντός πονηροῦ πράγματος. Ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες τρεῖς... Ἄγγελος ἔρχεται λέγων τῷ Ἰώβ· Ἐξαίφνης πνεῦμα μέγα ἐπήλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἤψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδία σου, καὶ ἐτελεύτησαν... Οὕτως ἀναστάς Ἰώβ ἐρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκείρατο τὴν κώμην τῆς κεφαλῆς καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ καὶ εἶπεν· Αὐτός γυμνός ἐξήλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνός καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐν τούτοις πάσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἤμαρτεν Ἰώβ ἐναντίον τοῦ Κυρίου καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ Θεῷ.

Ἰώβ, Κεφάλαιο 1, 1-22

Οδησός 1922. Εορτασμός Πάσχα στο Ναό της Αγίας Σκέπης. Ο π. Νικόλαος στο κέντρο με το Σταυρό.

Το 1992 στο Ρωσικό Καθεδρικό Ναού του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου της Ουάσιγκτον (στην οδό Shepherd - δίπλα στην Ελληνική Εκκλησία των Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης της 16ης Οδού), η Ρωσική παροικία γιόρτασε τα 70 χρόνια της Ιερατικής διακονίας του πατρός Νικολάου Πεκατώρου. Η συμμετοχή ήταν πάνδημη και περιέλαβε και ενορίτες από τις Ελληνικές κοινότητες της περιοχής. Μετά τη θεία λειτουργία, στο αρχονταρίκι του Ναού προσφέρθηκε καφές και κεράσματα. Αντί για λόγους ο πατήρ Νικόλαος ζήτησε να αναγνωσθούν από το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου του Ιώβ οι στίχοι 1-22 ένα απόσπασμα από τους οποίους παραθέσαμε. Έχοντας συνεχώς προσηλωμένο το βλέμμα μας επάνω του, νοιώσαμε την ένταση του προσώπου του που αποτύπωνε με το πιο ξεκάθαρο τρόπο ότι οι δοκιμασίες του Ιώβ ήταν και δικές του. Είκοσι δύο χρόνια μετά τον οσιακό θάνατο του στην Αμερική, νοιώθουμε την ευλογία της γενιάς μας που είχε την ευκαιρία να γνωρίσει και να συναναστραφεί με Γεροντάδες με εμπειρίες ζωής «μεγαλύτερες και από την ίδια τη ζωή».

Ο πατήρ Νικόλαος Πεκατώρος, γόνος Κεφαλλονίτη της διασποράς (Γεράσιμος) και Ρωσίδας (Μαρία) γεννήθηκε στις 10 Ιανουαρίου 1899 στην Οδησό της Ρωσίας σε εύπορη οικογένεια. Στο σπίτι του φιλοξενούσε συχνά μοναχούς από το Άγιο όρος. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή αλλά γρήγορα διαπίστωσε την ιερατική κλήση του -επηρεασμένος και από το συγγενή του Καθηγητή Θεολογίας στη Θεολογική Ακαδημία της Πετρούπολης του Ιβάν Γεωργέβιτς. Η αποφοίτηση του συνέπεσε με την Οκτωβριανή Δοκιμασία του 1917 οπότε γρήγορα η οικογένεια είδε να

συρρικνώνονται τα εισοδήματα της πουλώντας τα τιμαλφή τους για να μη πεθάνουν από τη πείνα. Ο πατέρας δεν άντεξε τη ταλαιπωρία και πέθανε από τύφο το 1919 αφήνοντας το νεαρό Νικόλαο προστάτη της μητέρας και της αδελφής του.

Μέσα σ' αυτή τη δοκιμασία και παρά τη συμβουλή του επιχώριου επισκόπου Τερασπόλ Αλεξίου να παντρευθεί, χειροτονήθηκε διάκονος και ιερέας ανήμερα της Κοιμήσεως του Θεοτόκου στις 22 Αυγούστου 1922. Βλέποντας τις διώξεις, φυλακίσεις, εξορίες και εκτελέσεις ιερέων και μοναχών ο επίσκοπος κατά την προσφώνηση του στη χειροτονία, τον έθεσε υπό την προστασία της Παναγίας.

Ο φιλήσυχος και ολιγόλογος πατήρ Νικόλαος αντιμετώπισε με παρρησία τις συνεχείς οχλήσεις της εξουσίας ως νεοχειροτονημένος ιερέας. Θυμόμαστε χαρακτηριστικά το ακόλουθο συμβάν: Τον κάλεσε η αστυνομία για να του κάνει συστάσεις ώστε να περιορίσει τη «θρησκευτική προπαγάνδα». Στη ρύμη του λόγου του ο αστυνόμος του λέγει: «Μαθαίνω πως διαδίδεις ότι η κυβέρνησή μας δεν είναι από το Θεό» για να εισπράξει την εύστοχη απάντηση του πατρός Νικόλαου «όχι κύριε αστυνόμε δεν είναι έτσι. Την εξουσία σας την έδωσε ο Θεός για να μας τιμωρήσει για τις αμαρτίες μας». Ακόμα θυμόμαστε την απάθεια στο πρόσωπο του όταν το εδιηγείτο. Γιατί το πολίτευμα του πατρός Νικολάου δεν ήταν «επί της γης αλλά εν τοις ουρανοίς». Ζώντας στη Ρωσική κοινότητα της διασποράς, την τόσο ταλαιπωρημένη από το άθλιο Οκτωβριανό καθεστώς, δεν το άκουσα ούτε μια φορά να πολιτικολογεί. Όμως η κρίση του για τους Μπολσεβίκους και για τους Ρώσους που ανατράφηκαν υπό το καθεστώς τους ήταν αμείλικτη. Δεν τους εμπιστεύονταν, θεωρώντας τους ανθρώπους χωρίς τις παραδοσιακές ρωσικές αξίες της ευσέβειας, του σεβασμού, της ταπείνωσης, της φιλαλήθειας και εντιμότητας.

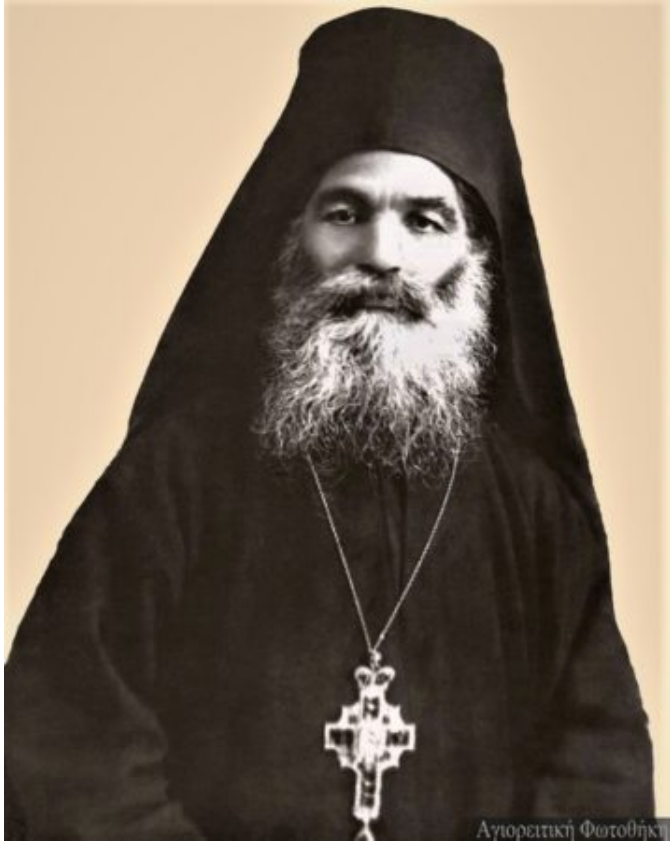

Ο πατήρ Νικόλαος (στο κέντρο) με τον π. Σωφρόνιο (στα δεξιά του) και ένα άλλο μοναχό στο Πειραιά πριν από την αναχώρηση του π. Σωφρονίου στην Αγγλία.

Ζώντας συνεχώς υπό καθεστώς διώξεων, αλλά μη εγκαταλείποντας το ποίμνιο του, ήρθε το 1928 όταν αναγκάστηκε από την εξουσία, με το πρόσχημα ότι ήταν Έλληνας υπήκοος, να εγκαταλείψει την πολυφίλητη Ρωσία και να μετακομίσει στην Ελλάδα. Ήταν βέβαια αυτή η υπηκοότητα που τον προφύλαξε εκείνα τα χρόνια από εξορίες, φυλακίσεις και ίσως το θάνατο. Έρχεται λοιπόν στην Αθήνα σε μια περίοδο που οι πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής προσπαθούσαν να ξαναχτίσουν τα σπίτια τους, υπηρετώντας στις προσφυγικές γειτονιές των Ταμπουριών και αργότερα στον Άγιο Αρτέμιο ώσπου να διορισθεί εφημέριος στο ναό της Ρωσικής παροικίας των Αθηνών στην Οδό Φιλελλήνων το 1939. Εκεί φιλοξένησε τον π. Σωφρόνιο του Essex, όσο εκείνος ανέμενε τη βίζα του για την μετάβασή του στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Για τα προπολεμικά χρόνια στην Ελλάδα της δικτατορίας του συμπατριώτη του Ιωάννη Μεταξά, τόνιζε την προσπάθεια να εμφυσήσει στους νέους την αγάπη για τη πατρίδα. Γιατί ο π. Νικόλαος μπορεί να είχε το πολίτευμα του εν ουρανοίς αλλά θεωρούσε την αγάπη για τη πατρίδα ως υπέρτατο ιδανικό, ιδίως για τους νέους. Ακόμα θυμόμαστε στις εθνικές επετείους πως ζωήρευε το πρόσωπό του στους

ύμνους και τα δημώδη άσματα με αναφορά στον αγώνα της Παλιγγενεσίας.

Ιερομόναχος Ιερώνυμος Σιμωνοπετρίτης. Ο Γέρων της Αναλήψεως. Πνευματικός και του π. Νικολάου. (Αρχείο Αγιορειτικής Φωτοθήκης).

Στην Αθήνα, είχε ως στήριγμα του τον ρωσομαθή Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Χρυσόστομο Παπαδόπουλο αλλά και τον π. Ιερώνυμο Σιμωνοπετρίτη τον οποίο είχε ως Γέροντα. Αναφερόταν με δέος στην πόλη των Αθηνών: «Άκουγα το χαίρε των Αθηναίων τας πλοκάς διασπώσα και δεν πίστευα ότι ζούσα σ' αυτή τη πόλη», καθώς επίσης και την άφατη χαρά του όταν έβλεπε τον ήλιο στο «Δόξα σοι τω δείξαντι το φως» να ανατέλλει πάνω από το «κλεινόν άστυ» στις αγρυπνίες στο Μετόχι της Αναλήψεως. Ανάμεσα στα πνευματικά παιδιά του στην Αθήνα συγκαταλεγόταν και ο Αγιορείτης π. Χερουβείμ -κτήτορας της Ι. Μ. Παρακλήτου Ωρωπού και η Μοναχή Χριστονύμφη, ηγούμενη στη Ι. Μ. Παναγίας Φανερωμένης στη Σαλαμίνα.

Ο αρχιμανδρίτης Νικόλαος Πεκατώρος στην Αμερική

Η κατοχή τον ταλαιπώρησε, όπως όλους τους Έλληνες, θρηνώντας σε ένα βομβαρδισμό και τον δεύτερο σύζυγο της αδελφής του, χειρουργό ιατρό που σκοτώθηκε προσπαθώντας να περιθάψει τους τραυματίες. Αυτό όμως που τον συντάρραξε περισσότερο ήταν ο εμφύλιος σπαραγμός και τα «Δεκεμβριανά» που του ξύπνησαν εφιάλτες της κομμουνιστικής Ρωσίας.

Ο πατήρ Νικόλαος (στο κέντρο) εφημέριος στο Ρωσικό Ναό Αθηνών.

Έχοντας συναίσθηση της ευθύνης του για τη μητέρα, την αδελφή και τον ορφανό γιο της, αποφάσισε να μεταναστεύσει στην Αμερική με τα υπερωκεάνια της εποχής το 1952. Το ταξίδι διαρκούσε πολλές ημέρες και στη διάρκεια του τελούσε τις θείες λειτουργίες στο καράβι παρηγορώντας τους επιβάτες με το κήρυγμα του για την ξενιτιά που άρχιζε.

Στην Αμερική αρχικά διακόνησε ως εφημέριος μια Ελληνική ενορία. Βλέποντας όμως το κοσμικό πνεύμα τους δεν έμεινε αλλά επέστρεψε στην Ελλάδα. Όταν ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής Μιχαήλ του ζήτησε να ξυρίσει τα γένια του όπως το

ζητούσαν οι ενορίτες, του απάντησε ευθαρσώς «να τα ξυρίσουμε μαζί Γέροντα μου»! Σε μια συνεδρίαση του Ενοριακού συμβουλίου κάποιος «θερμόαιμος» επίτροπος σήκωσε το χέρι του να τον χτυπήσει για να το χάσει σύντομα σε ατύχημα.

Επέστρεψε στην Ελλάδα και ξαναέφυγε για την Αμερική, αυτή τη φορά οριστικά, όταν έλαβε πρόσκληση από τον Αρχιεπίσκοπο της Ρωσικής Εκκλησίας για να ιδρύσει την ενορία του Άγιου Ιωάννου του Προδρόμου στην Ουάσιγκτον. Αρχικά η ενορία εξυπηρετήθηκε σε παρεκκλήσιο του υπογείου του Εθνικού Καθεδρικού Ναού της Ουάσιγκτον για να στεγασθεί αργότερα σε ιδιόκτητο οικόπεδο στην οδό Shepherd.

Με σκληρές οικονομίες κατόρθωσε και έκτισε το ναό, το σπίτι του εφημέριου και το αρχονταρίκι. «Μόλις μπήκε ο τρούλος μου είπαν ότι δεν χρειαζομαι πια εκεί», αναφερόμενος στον αντικαταστάτη του εφημέριου και αναγκάστηκε να μετακομίσει σε ένα σπιτάκι που αγόρασε με τις οικονομίες του στη Βιρτζίνια οδός Sportsman Drive. Εκκλησιαζόταν περιστασιακά στην παρακείμενη Ελληνική ενορία της Αγίας Αικατερίνης και λιγότερο συχνά στο καθεδρικό της Αγίας Σοφίας της Ουάσιγκτον και των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Εκεί στην Αγία Σοφία της οδού Μασαχουσέτης, τον γνωρίσαμε πρώτη φορά μοιράζοντας ευλογίες μετά το πέρας της λειτουργίας.

Για τη ζωή και το έργο του έχει γράψει αναλυτικά και με πολλή αγάπη ο μακαριστός π. Μωυσής ο Αγιορείτης στο βιβλίο του «Π. Νικόλαος Πεκατώρος ο Γέροντας της Αμερικής» εκδόσεις Τήνος. Επιτρέψτε μας να μοιρασθούμε μαζί σας την εμπειρία μας ως πνευματικών του παιδιών αλλά και την εμπειρία ενός εξ υμών (του Δ.Μ.) ως ιατρού του μέχρι το τέλος της ζωής του.

Αν είναι κάτι που χαρακτήριζε τον π. Νικόλαο περισσότερο ήταν το πνεύμα της ελευθερίας και η συγκαταβατικότητα του. “This is a free country” παιδί μου ο χαρακτηριστικός επίλογος του όταν «διέβλεπε αντιστάσεις».

«Ο Θεός να σε φωτίσει». Δεν πίεζε, δεν απαιτούσε, δεν δυσανασχετούσε. Αυτή η συγκαταβατικότητα του, είχε ως επισφράγισμα μια πύρινη ευχή μετά την εξαγόρευση και μια πατρική ευλογία που μαλάκωνε και τις πιο σκληρές καρδιές.

Ολιγόλογος, θυμόσοφος, ουσιαστικός. «Ακόμα εν τη ζωή» και «μη ξεχνάτε την ... μας» οι χαρακτηριστικές προσφωνήσεις του. «Όλοι έρχονται και μου λένε πως γνώρισα ένα καλό κορίτσι. Από πού βρίσκονται οι κακές γυναίκες;» Ή άλλοτε: «Με ρωτάν αν πρέπει να παντρευτώ ή να γίνω μοναχός. Να παντρευτείτε τους λέγω γιατί αν θέλατε να γίνετε μοναχοί δεν θα με ρωτούσατε».

Θυμόμαστε τη μακαρίτισσα τη μητέρα μας να του λέει τον πόνο της για τη κόρη της που έγινε μοναχή. Ο π. Νικόλαος, είχε τη μοναδική ικανότητα να νοιώθει το πόνο της μητέρας σεβόμενος ταυτόχρονα και τη κλήση της κόρης. Ήταν

συγκαταβατικός με τους νέους -με τις εκρήξεις τους και τις περιπέτειες τους «βράζει το αίμα τους, με τον καιρό θα ηρεμήσουν». Τον πλήγωνα οι εκρήξεις θυμού της αδελφής του για το κόσμο που συνέρρεε στο σπίτι τους, «Εσύ είσαι καλόγερος που ξέρεις από ζωή;», και το εξέφραζε με ένα γλυκό παράπονο χωρίς όμως να τη κατακρίνει.

Δεν μας άφηνε να κλαδέψουμε την αζαλέα που κινδύνευε να φράξει την είσοδο του σπιτιού του, γιατί την λυπότανε. Αισθανόταν τύψεις σε όλη του τη ζωή για μια πεταλούδα που έπιασε ως παιδί και πέθανε στα χέρια του. Του άρεσε πολύ ο περίπατος στη γειτονιά με το σκυλάκι του τη Μίντυ.

Ολιγόφαγος και ασκητικός ομολογούσε την αδυναμία του για την σκορδαλιά της κυρίας Πόπης, - «η σκορδαλιά είναι η αγαπητικιά μου»!

Φλεγματικός και με μοναδική αίσθηση του χιούμορ, σε μια επίσκεψη του π. Μωϋσή είδε τις γαρίδες που έφερε για το γεύμα στο σπίτι η κ. Χ. να «μεγαλώνουν σε μέγεθος» σχολιάζοντας το με το Κεφαλλονίτικο τρόπο του «κυρία Χ. μου, με το Άγιο Όρος που μας ήλθε μεγαλώσανε και οι γαρίδες». Αντιπαθούσε τη φιλοχρηματία (με την εμπειρία της κατοχής μαυραγορίτες έλεγε τους φιλοχρήματους), την αχαριστία, και το συμβιβασμό σε θέματα πίστης και αρχών.

Έβλεπε με μεγάλη δυσπιστία τους ιεράρχες της Ρωσίας του κομμουνιστικού καθεστώτος, «αυτοί είναι κομμουνιστές, οι πραγματικοί ιερείς έσβησαν στις φυλακές».

Κοντά του αναπαύονταν Ρώσοι και Έλληνες, αριστοκράτες και μεροκαματιάρηδες

Ημέρευε, μαγνήτιζε, σαγήνευε τους πάντες. Θυμόμαστε τα ζωάκια στο κήπο του να έρχονται για το ψωμί που τους φύλαγε με περισσή φροντίδα. Θυμόμαστε το «ζωηρό» πρωτότοκο πεντάχρονο γιο μας Τριαντάφυλλο να κάθεται με τις ώρες ήσυχος στα πόδια του παίζοντας με τα ασημόχαρτα από τα σοκολατάκια που μας φίλευε -των περίφημων «Hersey kisses»- που στο σπίτι του γινόταν πιο νόστιμα από αλλού.

Τους γιατρούς, νοσηλευτές, τις καθαρίστριες στα νοσοκομεία να σταματάνε για τον χαιρετίσουν και αυτός να τους το ανταποδίδει με ένα χαμόγελο και ένα “God bless you sister ή doctor”. Είδαμε «σοβαρούς» γιατρούς και νοσηλεύτριες να γίνονται «αρνάκια» μπροστά του, βγάζοντας ένα απόθεμα καλοσύνης που δεν το υποψιαζόσυνα. Είδαμε το συμπαθητικό νοσοκόμο και πάστορα κ. Χέρμπερτ να στέκει σαν παιδάκι κοντά του με τον π. Νικόλαο να σέβεται τη πίστη του, βλέποντας τον ως πρόσωπο και όχι ως το προτεστάντη πάστορα. «Χέρμπερτ όταν πεθάνω θα έρχεσαι στο μνήμα μου»; Βεβαίως π. Νικόλαε, «να έρχεσαι και να μου μιλάς και εγώ θα σου απαντάω» για να απαντήσει αμέσως ο συμπαθητικός Herbert

«θα έρχομαι π. Νικόλαε αλλά να μη μου μιλάς γιατί φοβάμαι»!

Ξεπροβοδίζοντας τον Επίσκοπο Άγιο Ιωάννη Μαξίμοβιτς από την ενορία του Αγίου Ιωάννου Βαπτιστού Ουασιγκτώνος.

Μίλαγε συχνά για τη μητέρα του -που την υπεραγαπούσε- πόσο τον βοήθησε στο ποιμαντικό του έργο. Ερχόμενοι οι ενορίτες για εξομολόγηση η κ. Μαρία τους «εξαγόρευε» στη διάρκεια του κεράσματος δίνοντας του πριν τους δεχθεί στην εξομολόγηση “κατευθύνσεις” για το τι να προσέξει.

Όταν λειτουργούσε γινόταν «μούσκεμα» μη μπορώντας να σταματήσει τους ποταμούς των δακρύων του. Η λεπτότητα, η καλλιέργεια του, η αγάπη του για την ποίηση της παλιάς Ρωσίας ήταν παροιμιώδεις. Κοντά του αναπαυόταν ο παλαιός Ρώσος αριστοκράτης και οι μεροκαματιάρηδες, Ρώσοι της Ρωσίας και της Αμερικής, Έλληνες της Ελλάδος και της Αμερικής. Η σιωπηλή παρουσία του στις λειτουργίες των Ελληνικών εκκλησιών, μαγνήτιζε νέους γεννημένους στην Αμερική χωρίς να μιλούν καλά-καλά ελληνικά οι οποίοι έγιναν η σταθερή συντροφιά και το μικρό του ποίμνιο στα χρόνια μετά τη συνταξιοδότηση του. Τους γαλούχησε, τους πάντρεψε, τους αποκατέστησε στη δουλειά με τη προσευχή του όταν δυσκολεύονταν να βρουν, ελέγχοντας τους ταυτόχρονα αυστηρά αλλά με αγάπη για παρεκτροπές τους -περισσότερο αυτές που πλήγωναν ανθρώπους που ζούσαν κοντά τους. Προσεκτικός στη κρίση του -χωρίς υπερβολέ- αναφερόταν σε «θαύματα» που του ανέφεραν ότι λόγω χάριν ο π. Ιερώνυμος ο Σιμωνοπετρίτης ή

ο Άγιος Ιωάννης ο Μαξίμοβιτς Επίσκοπος Σαγκάης “δεν πατούσαν στη γη όταν λειτουργούσαν” με τη φράση «λένε ότι γινόταν αλλά εγώ δεν το είδα».

Για τον Άγιο Ιωάννη, συχνό καλεσμένο στην ενορία του στην Ουάσιγκτον από το Σαν Φρανσίσκο της Δυτικής Ακτής των ΗΠΑ, έλεγε ότι του έστρωναν το κρεβάτι αλλά δεν ξάπλωνε ποτέ ενώ πάντα έβρισκαν την επιταγή που του έδιναν πίσω από τις εικόνες των προσκυνημάτων. Όταν δε έγινε επίσημα η αγιοποίηση του έλεγε «μεγάλος άγιος» μοιράζοντας εικονίτσες του Αγίου μαζί με εικονίτσες της Αγίας Σκέπης τον εορτασμό της οποίας καθιέρωσε στην Ελλάδα στον Άγιο Αρτέμιο πρώτα, και μετά με εισήγηση του στην Ιερά Σύνοδο στις 28 Οκτωβρίου για να συμπίπτει με την εθνική επέτειο.

Μία δεκαετία περίπου πριν από τον οσιακό θάνατο του, άρχισαν τα προβλήματα της υγείας του για τα οποία χρειάστηκε μετά μερικά χρόνια να τεθούν νεφροστομίες οι οποίες άλλαζαν κάθε 6μηνο όταν βούλωναν. Ο πόνος αφόρητος αλλά περίμενε μέχρι το ξημέρωμα για να μη μας επιβαρύνει νυχτιάτικα. Η υπομονή του -πριν και μετά τα χειρουργεία- απεριγράπτη. Μοναδικός φόβος του είναι να μη χάσει τα λογικά του από ουραιμία- όπως η μακαρίτισσα η μητέρα του. Τελικά δεν απέφυγε την ουραιμία αλλά έφυγε με πλήρη διαύγεια πνεύματος μέχρι το τέλος. Ο Θεός έδωσε να τον συντροφεύει τα βράδια μέχρι τη κοίμηση του ένα πνευματικό παιδί του με το οποίο πολύ αναπαυόταν ο γέροντας, ενώ την ημέρα τον διακονούσε η γλυκιά κ. Τάνια η οποία βαπτίστηκε -όντας προτεστάντισσα- μαζί με την οικογένεια της. Όλα τα χρόνια της διακονίας της ο πατήρ δεν της μιλούσε με τα λόγια για την Ορθοδοξία αλλά με το παράδειγμά του.

Τον κηδέψαμε στο Ρωσικό τμήμα του νεκροταφείου του Rock Creek της Ουάσιγκτον μια κρύα ημέρα του Φεβρουαρίου (26/2/1996) Καθαρά Δευτέρα. Συχνά μας έλεγε ότι δεν θα ήθελε να πεθάνει το χειμώνα γιατί το χώμα είναι υγρό και κρύο «και θα κρυώνω». Η έξοδος του πανηγυρική -αναστάσιμη θα έλεγε κανείς. Είχαμε την αίσθηση όλοι Έλληνες, Ρώσοι και Αμερικάνοι ότι ο πατήρ θα αναπαυόταν εν “σκηναίς δικαίων”. Από τότε και επί είκοσι δύο συναπτά έτη στο τρισάγιο της επετείου της εκδημίας του τα πνευματικά παιδιά του στην Αμερική συναθροίζονται στην μνήμη του.

Αυτός ήταν εν συντομία ο πολυτάραχος βίος του π. Νικόλαου που γνώρισε δύο παγκόσμιους πολέμους και δυο εμφύλιες συρράξεις- στην Ρωσία και στην Ελλάδα- πριν μεταναστεύσει για την Αμερική όπου συνέχισε να ζει όπως έζησε από τα νεανικά του χρόνια στη Ρωσία κρατώντας σταθερά την ορθόδοξη πίστη του αλλά υπηρετώντας με διάκριση ένα ποίμνιο που το είδε να αλλάζει ριζικά. Ανέφερε χαρακτηριστικά: «Μου έλεγε ένας Ρώσος επίσκοπος ότι παλιότερα προπορευόταν ο ποιμήν και ακολουθούσε το ποίμνιο. Τώρα το ποίμνιο τρέχει μπροστά με τον ποιμένα να τρέχει από πίσω για να το προλαβαίνει». Ακόμα συναισθανόμαστε τη

«συντροφιά» του πατρός στις ατραπούς της ζωής μας, την τόσο διακριτική και ανάλαφρη. Ο πατήρ Νικόλαος με τα ασκητικά βιώματα, την μαρτυρία του σε άθεα ή κοσμικά καθεστώτα, εν μέσω πολέμων, θανάτων και λιμών μπόρεσε να καλλιεργήσει στην Ρωσία, στην Ελλάδα και στην Αμερική ένα ποίμνιο κοντά στις Ορθόδοξες αρχές χωρίς φανατισμό και ζηλωτισμό, μη ενδίδοντας στη καταπιεστική εξουσία αλλά ούτε στη διαβρωτική εκκοσμίκευση, προσαρμόζοντας - εκεί που έπρεπε και όσο έπρεπε- τη ποιμαντική του διακονία.